

Marc teòric dels Equips per la Convivència

Educació Secundària

**#aqui
prou
bullying**

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Educació**

LA FASE DE PREVENCIÓ EN L'ASSETJAMENT I EL CIBERASSETJAMENT ESCOLAR

Per fer una bona prevenció de l'assetjament escolar, hem de tenir presents les tres estratègies bàsiques:

- **Estratègia 1: Provenció**

Entenem per **provenció** el conjunt d'actuacions adreçades a l'**alumnat** per tal de **promoure el benestar** i que ajuden a proveir d'ambients que possibiliten el desenvolupament d'estratègies que donen resposta a la convivència positiva, com les capacitats, les habilitats i les competències per a la gestió positiva dels conflictes.

- **Estratègia 2: Sensibilització**

Entenem per **sensibilització** el conjunt d'actuacions adreçades a tota la **comunitat educativa** per tal que aquesta **prengui consciència de situacions que vulnereu drets i, per tant ens allunyen o trenquen el benestar**, tant personal com col·lectiu, al centre educatiu.

- **Estratègia 3: Observació conscient**

Entenem per **observació conscient** el conjunt d'actuacions que permeten **l'observació del benestar i les relacions** de tota la comunitat educativa, en relació amb l'abordatge dels diversos tipus de violències, amb una especial atenció a la dinàmica de grups.

Els **Equips per la Convivència** s'emmarquen dins de la fase de prevenció. Són un recurs per a la millora de l'observació conscient i la sensibilització, però que també emprèn actuacions per millorar la provenció.

OBSERVACIÓ CONSCIENT DES DE L'EQUIP DOCENT

- **OBSERVAR EL BENESTAR**

Quan parlem d'observar el benestar, parlem d'acollir la **salut integral** de qui forma part de cada comunitat educativa. Des d'aquesta perspectiva de salut, no només hem de revisar les relacions, sinó que també la dimensió física, mental, emocional i social de cada persona.

Sumar en l'estratègia de promoció de la convivència de centre des de l'observació del benestar implica mirar més enllà dels comportaments; també observem com ens sentim, per exemple, a través de qüestionaris de satisfacció o d'activitats de revisió i valoració personal i de grup.

IDEA CLAU: El centre, a través de les propostes de la Comissió de Convivència i el Coordinador de coeducació, convivència i benestar emocional, ha de poder ocupar-se de mesurar i emprendre accions per promoure el benestar.

● OBSERVAR LES RELACIONS

Quan posem el focus en les relacions (comunitat educativa), una bona pràctica és poder revisar **com són de saludables les relacions** entre les famílies i el centre, entre el professorat, entre l'alumnat, i entre l'alumnat i el professorat. És important reconèixer que és a través d'aquesta visió global que podem veure el clima relacional de centre, no únicament tenint en compte les relacions entre infants i joves.

IDEA CLAU: Dins el treball d'aula, és important fer un seguiment dels vincles i les formes de relació que es veuen a través dels comportaments i les situacions que es generen en la convivència.

El **tipus de relacions afecta directament al centre**, independentment de si tenen lloc dins el recinte escolar o durant la realització d'activitats complementàries i extraescolars o la prestació de serveis escolars de menjador i transport, així com en altres activitats organitzades pel centre.

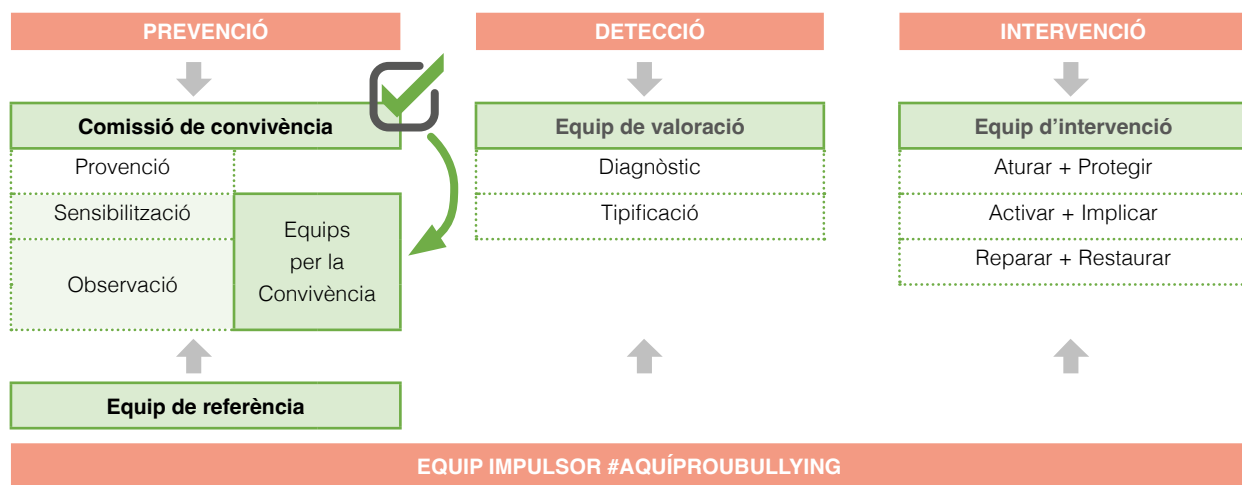
● OBSERVAR ELS CANALS DE COMUNICACIÓ

Els canals de comunicació s'han de cuidar. Observar, en aquest cas, és **fer una valoració** de com estan funcionant, si estan sent útils o si, per contra, cal redirigir els canals ja oberts o obrir-ne de nous. També és important saber que, en una valoració o avaluació, cal tenir presents un conjunt d'**indicadors mesurables**.

IDEA CLAU: Convé facilitar canals perquè l'alumnat pugui fer arribar informació, les alertes.

En el treball per facilitar la comunicació de situacions de risc o situacions d'alerta, s'ha de treballar des de l'empoderament de l'infant o jove, implicant-lo en el seu propi benestar i el del grup. El programa #aquíproobullying proposa l'estratègia dels Equips per la Convivència per aconseguir sumar en aquest objectiu.

Des del treball d'aula, contemplant la mirada de centre i integrant l'entorn, hem de poder planificar propostes per a la promoció de la convivència que contemplin la provenció, la sensibilització i l'observació conscient.

La proposta del servei comunitari dels Equips per la Convivència a secundària ha de formar part de l'estratègia global; és una línia més d'actuació que, sumades, constitueixen l'estratègia preventiva de centre.

ELS EQUIPS PER LA CONVIVÈNCIA A SECUNDÀRIA

Els Equips per la Convivència a secundària estan formats per alumnes de 3r o 4t d'ESO que, dins del marc del programa #aquiproubullying, reben formació específica per desplegar l'estratègia de sensibilització i d'observació conscient. La implementació del seu funcionament es pot concretar com un servei comunitari.

● OBJECTIUS

- Empoderar l'alumnat en el seu paper en la promoció del benestar i la convivència.
- Potenciar l'observació del benestar i les relacions.
- Aconseguir, a través de la sensibilització, el reconeixement de la figura dels Equips per la Convivència com a referent de confiança entre els iguals.
- Dotar l'alumnat d'eines que els permetin observar i comunicar situacions de risc d'assetjament i ciberassetjament escolar, així com altres tipus de violències.

Estratègia en el marc del projecte de convivència: Prevenció i detecció	PREVENCIÓ		DETECCIÓ		
	Recursos proventius	Recursos de sensibilització	Recursos per l'observació conscient	Recursos per al diagnòstic	Recursos per a la tipificació
Primària	Equips per la Convivència a Primària		?	?	?
Secundària	Equips per la Convivència a Secundària		?	?	?

La planificació i les coordinacions s'han de poder integrar dins la PGA de centre i contemplar en el projecte de convivència

Els Equips per la Convivència NO són un recurs d'intervenció

● **TASQUES D'OBSERVACIÓ CONSCIENT**

Els membres dels Equips per la Convivència són l'alumnat que ha estat format per copsar, sentir i observar el benestar i les relacions. L'observació conscient els fa percebre situacions de malestar que l'alumnat viu en un centre educatiu, així com esdevenir referents de confiança entre els iguals.

● **TASQUES DE SENSIBILITZACIÓ**

Els joves han de poder generar i posar en joc recursos que facin possible parlar del malestar que generen l'assetjament escolar i el ciberassetjament entre iguals, sempre des d'una perspectiva de promoció del benestar. Això implica:

- Dissenyar, crear i cuidar els espais que ocuparan al centre per poder dur a terme aquesta tasca.
- Dissenyar i implementar les activitats sensibilitzadores que escullin (campanyes, jocs, debats, etc.) dirigides a altres grups d'alumnes del centre, a famílies, a les xarxes, etc.

● **TASQUES PROVENTIVES**

En la provenció, ens centrem en la capacitat i les eines per a la resolució positiva de conflictes. Per aquest motiu, els joves que formin part dels Equips per la Convivència davant d'una situació determinada podran valorar les necessitats de l'alumnat implicat, així com llegir el conflicte des d'una mirada més enllà del que ha passat, tenint en compte les emocions i els pensaments. Des d'aquestes habilitats, podran demanar ajuda i comunicar la situació a través del circuit creat utilitzant el model de registre del centre. També podran donar resposta a petits conflictes sense violència i acompanyar des de la presència protectora. Si s'escau i se'ls ho demana, també podran, donar el seu punt de vista a membres dels Equips de Referència sobre possibles estratègies de resolució.

● **PER QUÈ NO SÓN UN RECURS D'INTERVENCIÓ?**

Tota la comunitat educativa s'ha de responsabilitzar del benestar de les persones que integren els centres educatius. L'alumnat, tant el que forma part dels Equips per la Convivència com la resta, té un paper protagonista en la corresponsabilització del benestar grupal i en la resolució positiva dels conflictes lleus. En el moment que el conflicte escala a violència, no és la seva competència acompanyar-lo.

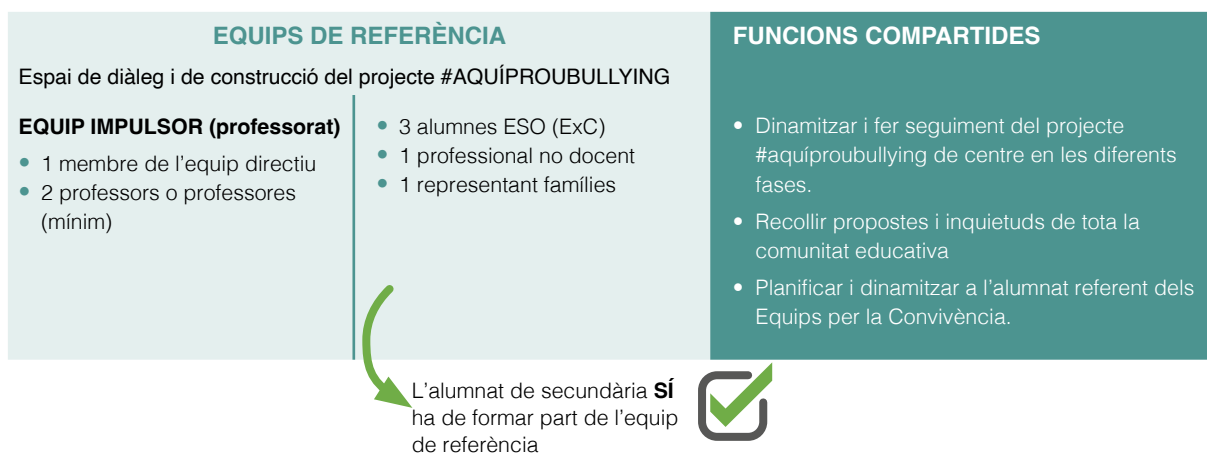
La responsabilitat de resolució de casos complexos, com són aquells en què hi ha violència, s'ha de poder gestionar des dels referents docents de l'Equip de Valoració. Un cop dissenyat un pla d'acció, sí que podem comptar amb l'alumnat dels Equips per la Convivència i la resta del grup en la reparació del seu benestar.

EL PAPER DEL DOCENT REFERENT DELS EQUIPS PER LA CONVIVÈNCIA A SECUNDÀRIA

Per aconseguir més implicació de l'alumnat en la millora de la convivència, és clau la presència activa de la persona adulta que acompanya i empodera. L'èxit del programa té a veure amb l'aposta que faci el centre per motivar els i les joves davant dels aprenentatges d'aquest servei.

● FUNCIONS DERIVADES DE LA PLANIFICACIÓ I LA DINAMITZACIÓ DELS EQUIPS PER LA CONVIVÈNCIA

- Reservar espais al centre (físic i virtuals) per al desenvolupament de les funcions dels Equips per la Convivència.
- Acompanyar el disseny de les activitats sensibilitzadores proposant temàtiques, aportant recursos i fomentant la creativitat.
- Planificar la implementació de les activitats sensibilitzadores dels Equips per la Convivència dins la PGA i el Projecte de Convivència.
- Aportar elements per a l'anàlisi del clima de convivència de centre.
- Analitzar els espais d'observació determinant les característiques (clima emocional i conflicte) i les necessitats.
- Definir el model de llibreta de registre d'observacions (*offline* o *online*).
- Definir espais de seguiment per a la revisió dels registres de les observacions.
- Definir circuits i procediments per a la comunicació de les possibles alertes detectades.

● QÜESTIONS QUE CAL PLANIFICAR EN LA COORDINACIÓ DELS EQUIPS PER LA CONVIVÈNCIA

- Quin membre de l'Equip de Referència o l'Equip Impulsor els coordinarà?
- Quins alumnes dels Equips per la Convivència formaran part de l'Equip de Referència?
- Com drem a terme la formació prèvia proposada al servei comunitari? Qui, quan i com es farà la formació?

- Quin serà l'espai físic en què se situaran?
- Com els podran identificar?
- En quins horaris hi seran presents?
- Amb quina freqüència es faran espais de seguiment (setmanal, cada quinze dies, etc.)?
- Amb quina freqüència hi haurà rotació de les persones que integren els Equips per la Convivència?
- Què es farà en les coordinacions dels equips pel que fa a la sensibilització i l'observació conscient?

Material de suport de la formació del Programa
d'Innovació Pedagògica #aquiproubullying

Equips per la Convivència
Secundària

Material desenvolupat en
el marc del programa:

Autoria: Salut i Educació Emocional S.L. i Servei d'Escola i Famílies
de la Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa

Elaboració: Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat
Educativa

Edició: Gabinet Tècnic

Disseny i maquetació: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de
Publicacions

1a edició: gener 2025

Aquest document està publicat amb una llicència
Creative Commons Reconeixement-NoComercial-
Sense Obra Derivada 4.0. No es permet l'ús co-
mercial de l'obra original ni la generació d'obres
derivades. La llicència completa es pot consultar a
[http://creativecommons.org/licenses/by-nc-
nd/4.0/deed.ca](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca)